

kező lépéssel azt mondhatom: Hát ha én emberi kapcsolataimban ezekről őrzöm a tapasztalatot, akkor tudhatom, hogy Isten valahogy ugyanígy van velem, csak ennél még sokkal szebben. De hogyha egyik-másik pontra valamelyikőtök azt mondja, hogy „Ilyet én nem találok.”, pedig szerintem mindenkinek van ilyen, de azt mondja „Nem találok.”, akkor a következő lehetne tenni. Akkor legyél te az a valaki, aki ezeket megteszed másokkal, mert akkor te is a másik oldalról részesedni fogsz abból, amit adsz.

Gyönyörű dolog az, hogyha mi valamit nem kaptunk az élettől, az nem teszi lehetetlenné, hogy azt ne adjuk. És miközben adunk valamit, amit esetleg konkrétan és közvetlenül nem kaptunk, egyszer csak a másikon keresztül, akinek adtunk, részesedünk abból. Ez az életnek egy nagyon szép, csodás titka. Ez a mai evangélium tehát egy sajátos beavatási történet és ahogy megtaláljuk a kapaszkodókat, a támpontokat a saját élettörténetünkben a mai evangéliumhoz, ez tulajdonképpen a beavatásunkat is valamiképpen tükrözi.

HOLLAI KERESZTÉLY

A MEGVÁLTÁSRÓL - EGY LAIKUS

Az Elnök megharagudott; valamit nem a kedve szerint csináltunk, ezért vízum-kötelezettséget rendelt el minden USA-ba igyekvő magyar számára. Majd egy magyar a vérét ontotta a NATO ügyéért, s ekkor az Elnök kiengesztelődött, s számunkra eltörölte a vízumkényszert.

A Megváltást így elképzelni roppant primitív gondolatnak tűnik. Sértő a Mennyei Atyánk számára, sértő a Názáreti Jézus számára, aki a Végtelen Szeretetet közvetítette a számunkra, s talán ránk nézve is sértő, mert ez arról tanúskodik, hogy mi önállótlan fabábuk vagyunk csak.

A szó misztifikálásában keresem a zavart. „Megváltom” a jegyet a holnapi előadásra, ekkor én is *megváltó* vagyok; pénzzel megszerzem a holnapi műélvezetre a jogom. Ugye, ez az, amiről biztosan nincsen szó!

A Bibliában a megfelelő helyeken szereplő görög szavaknak igen sok árnyalatát találjuk. Ha ellenség vesz körül, akkor szabadítóra van szükségem. Ha életveszélybe kerülök, akkor megmentőre van szükségem. Ha rogyadozik az egészségem, akkor megtartóra van szükségem. Ha erkölcsileg elcsúsztam, akkor üdvözítőre van szükségem. A különféle görög kifejezések értelme nem jár messzire egymástól, mint ahogyan a fenti magyar szavak is tkp. egymás szinonimái.

Tény: az ószövetségi Írások az Örökkévalót nevezik Izrael Megváltójának, Szabadítójának stb. Innen veszi át az Újszövetség is a kifejezéseket, azonos görög szavakkal leírva.

Három példával közelítem meg a témánkat az Újszövetségből. Az evangéliumok egészen egyedi helye a Mk. 12: 28-tól hangzó rész. Jézus és egy írástudó teljes egyetértésben külön-külön elmondják a Főparancsokat, s a végén ezt mondja Jézus az írástudónak: „Nem vagy

messze az Isten országától” – mondhatnám: már majdnem meg vagy váltva.

Jn. 15: 3. „Ti már tiszták vagytok a tőlem kapott tanítás hatására”. Itt elhangzik Jézus munkásságának kulcsszava: a Tanítás, amit gyakran kísér a beteggyógyítás. Mondhatom: a Tanítás az, ami megvált – természetesen csak akkor, ha aszerint élünk.

Lk. 19: 1-től. Zakeus története. Amikor Zakeus kinyilvánítja az addigi életének jobbra-fordítását, a fővámosi mivoltának teljes átalakítását, akkor Jézus ezt mondja neki: „Ma üdvösség köszöntött e házra”. Tehát itt már szó szerint is elhangzik a „megváltás”, „üdvösség”, a „szabadulás” kifejezés egyike.

Mi történt? – Egy vámos kíváncsi lesz a rabbira, aki-ről már sokat beszélnek az emberek. Másrészt pedig valamit fel is fog a tanításából, és nem arról kezd beszélni, hogy Jézust megajándékozza egy szép számmal, hanem a szegények felé fordul; ezzel akar Jézusnál „bevágozni”, mire Jézus a Megváltást ígéri neki és a háza népének.

Tehát – egyrésztől – Jézus szájából elhangzik a Mennyei Atya Tanítása, másrésztől pedig megmozdul az ember hajlandósága arra, hogy a Tanítás szerint alakítsa az életét.

Az ember amióta ember, hajlamos arra, hogy lecsússzon az „isteni” útról. Természetesen ez az „isteni út” nem az Isten felé forduló szolgálalkúság útja, hanem az ember „emberséges útja”; mátol visszafelé nézve: az ember fejlődésének az útja.

Közbevetőleg: miből származik a baj, mi az a „bűn”, ami miatt az emberiség megváltásra szorul? Ez lehetett a problémája már a Biblia íróinak, szerkesztőinek is – természetesen utólag gondolkodva, s leírva a hátuk mögött levő történelmet, (részünkről elfogadva, hogy történési, tudományos szempontból nem olyan egyszerűen történtek az események, mint ahogyan azok a Bibliában szerepelnek!).

Lehet így is felfogni a bibliai eseményeket, az un. második ember-teremtés történetet: nem az a baj, hogy ettek a „jó és a rossz tudásának a fájá”-ról, hanem az a baj, hogy előbb nem ettek az „élet fájá”-ról. Azt hiszem, hogy ez ma is minden bajnak az oka. Megszületnek a technikai újítások, s előbb lesz belőlük fegyver, mint az ember boldogulását segítő szerszám. Előbb pusztít az atombomba, majd megszületik az atomcsend egyezmény. Mindig előbb a háború, s majd ezután következik a békekötés; a rossz sorrend! Nem ettek az élet fájáról, s következik a testvér-gyilkosság, – Ábel és Káin története.

Tehát inkább nem is bűnről kellene beszélnünk, hanem az ember arra való hajlandóságáról, hogy mindig szembekerül a másikkal. **Ez volna az eredeti bűn!**

Az élet-fájáról való nem-evés, az isteni szeretet hiánya két síkon okozza a bajt:

a., a szeretet hiánya ember és ember között,

b., az ember a maga szeretetlenségét kivetíti az Alkotójára és az önmaga közti viszonyra is. Így születnek meg a teljesen torz istenképek.

E két viszony javítása, helyrehozatala, tökéletesítése a tulajdonképpeni **Megváltás**.

Visszatérve.

Megpróbálom felidézni azokat a legfontosabb mozzanatokat, amelyek az ember félrecsúszásának tipikus eseményei, ahol újból és újból szükségesnek látszik az ember helyretelezése, az ember útjának a korrekciója.

1., Az ember-áldozat megszüntetése (Óceániában még nem rég is szokás volt!).

Ábrahám nem öli meg a fiát - mezopotámiai szokás szerint. A Biblia tanítása Izrael számára, bár nem tartják be egyik pillanatról a másikra. Már a honfoglalás után történik, amikor Jefte föláldozza a lányát Bírák 11: 29 – től. (A mi Kőműves Kelemenünkhöz hasonló történet.)

Majd Áház király „nem azt tette, amit... helyesnek lát az Úr”, a fiát is elégette áldozatul. 2Kir. 16:3. Pedig már Mózes igen szigorúan megtiltotta ezt. (5 Móz 12: 31)

Manassé „Azt tette, amit rossznak lát az Úr” és a fiát is elégette áldozatul 2Kir 21:6.

A Királyok 2. könyvében olvashatunk arról, hogy Jósiás vallási rendet teremt, s megtiltja az emberáldozatot is.

2., Mózes törvényei meglepően finoman részletezettek; ma sem ismerjük őket, s nem is élünk azok szerint (ezek betartása már szinte megváltaná a világot ma is!). Ezek közül is kiemelkedik az un. Tízparancsolat, ami kétszer is szerepel Mózesnél: 2 Móz. 20 és 5 Móz. 5.

A környezetétől igen erősen leválasztja a zsidóságot a szombati nyugalom kötelezettsége (ami szintén 2-szer szerepel Mózesnél: 2 Móz 31: 12 – 27 és 3Móz 23: 1-től). Ma ennek éppen az ellenkezőjét tapasztaljuk: se szombat, se vasárnap a nagykereskedelemben, ami a dolgozók kihasználását jelenti, és a vásárlók lebutítását.

Egy további igen finom megjegyzést olvashatunk az 5 Móz. 10:16 nál: „Metéljétek körül szíveteket” Ez már szinte jézusi átértelmezése, magasabb szintre emelése a törvény betűinek!

3., 5 Móz. 7: 2. Az elfoglalandó népek teljes kiirtásának a parancsa, aminek az értelme az, hogy a nép ne keveredjen össze a környező népek szokásaival, amelyek letéríthetik Izraelt a fejlődés útjáról.

Józsue könyvében olvassuk (7. fej.), hogy Ákán a csatában félre tett magának holmikat a zsákmányból, amelyeket el kellett volna pusztítaniuk.

Majd ezért a bűnért Saul kegyvesztett lett az Úr előtt; nem ölte meg az amelek királyt, Agagot, s a nép sem pusztította el a zsákmány javát.

Amikor Izrael már eléggé erős a tulajdonságaiban, s amikor már nem fenyegetik őket a fenti körülmények hatásai, akkor mondhatja ki Jézus az ellenség szeretetéről szóló Tanítását.

4., Józsue (24:15) világosan előadja a népnek a választási lehetőségeket: vagy a régi isteneket, a folyamon túliakat (a mezopotámiaikat), vagy az emóriak isteneit (a helyieket), vagy az Urat választják; ami Izrael jövőjét jelenti – teszem én hozzá! -, amit Mózes így mond: „Tartsd meg az Úr parancsolatait, ... amelyeket ma parancsolok neked a te javadra!” (5Móz. 10: 13)

5., Dávid megtiltja a bosszút és a vérbosszút 2 Sám. 3, és megsiratja Ábnert a bosszú áldozatát.

6., A Makkabeusok 1. könyvében olvasunk arról, hogy „sok igazságot és jogot kereső ember vonult a pusztába” – a szeleukida mesterséges hellénizálás elől. Amikor a király katonái megtámadták őket, éppen szombat volt, ezért nem fogtak fegyvert, inkább hagyták, hogy mindnyájukat legyilkolják. Ezek után Mattatiás,

Júdás Makkabeus apja, elrendelte, hogy védekezni szombaton is lehet és kell, mert ha nem védekeznek, akkor mindnyájan elvesznek.

Jézus legradikálisabb Tanítása: „nem az ember van a szombatért, hanem a szombat van az emberért” – Mattatiás gondolatának az éles körvonalazása!

7., Azt lehet mondani, hogy volt egy nép, amelyet az Örökkévaló törvényekkel, a törvényeket kimondó prófétákkal, nagy királyokkal - Ezékiás, Jósiás – vett körül, hogy ne merüljenek el a környező népek rengetegében, az őket körülvevő önpusztító babonákban. A „héber” kifejezés eredetileg az „idegent” jelentette.

Ebből az igen sokszínű kultúr-környezetből – mezopotámiai, hettita, kánaánita, egyiptomi – váltatott ki, tartatott meg, szabadított meg Izrael.

Ennek a *kimentésnek* legfontosabb mozzanata az egy Szellem-Isten tudatosítása volt.

Az Örökkévaló, a „Vagyok, aki vagyok” *váltja* meg a népet Mózesen keresztül, a próféták ajkával, a Bibliával, akkor is, amikor a negatív példákat olvassuk sorra, mert mindig következik a bűnhődés. Isten büntetése? Az ember bünteti maga magát!

Az Ószövetségi Szentírás elején már hallunk 3 idevágó kifejezést.

2Móz 6:6 (Kivonulás). „Én vagyok az Úr, és *megszabadítalak* benneteket az egyiptomi kényszermunkától, *megmentelek* benneteket a szolgálai munkától, és *megváltalak* benneteket kinyújtott karral és súlyos ítéletekkel”.

1= exagó = kivezet; 2= hrüsiosz = szabadító, megváltó, megtartó; 3= ho lütrótész = a megváltó.

Ezeket a szavakat halljuk a 31. zoltárban, Jeremiás 1:19-ben;

2= Iz. 54:8, Iz. 59:20 ← erre hivatkozik a Róm. 11:26 – ban Pál, ez szerepel a Róm. 7:24 –ben is. Ez szerepel többször is a Benedictus-ban is (Lk. 1: 68, 74). Pál kisázsiai volt, s Lukács is valószínűleg görögül beszélt, tehát közvetlen volt a kapcsolatuk a Biblia görög fordításával.

3= Ennek a szónak a különféle alakja igen sokat szerepel Izaiásnál. Pl.: 43:11 stb.

Az Emmauszba igyekvő tanítványok is ezt a szót használják: „... mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izraelt” (Lk. 24:21). Továbbá: Lk. 21: 28, Rom. 3: 24, Rom. 8:23, Kor. 1:30.

4= eleutheroó = megszabadítani Pl.: a 31. zoltárban.

5= 1Sám 14: 39-ben találkozunk a szózó ige egyik alakjával, amelyből származik a szótér szó is = a megváltó, mely szót az Újszövetség a legtöbbször használ Jézussal kapcsolatban.

Lk.1: 47 (a Magnificat), 1:69 (a Benedictus). Pl.: Pál a Rómaiakhoz írt levelében.

A korábban említett Zakeus epizódban is a szótér szót használja Jézus.

Szózó = életben megtartani, oltalmazni, megmenteni, megszabadítani, üdvözíteni, megváltani, meggyógyítani.

Az eddigiekkel azt szerettem volna vázolni, hogy a Megváltás egy *folyamat* az emberiség történetében, melynek vallási szempontból 2 igen nevezetes pontját említhetjük:

Mózes és **Jézus**. Ez nem önkényes gondolat, mert Lukács az Ap. Cselekedeteiben kétszer is említi ezt az összefüggést: 3: 22 és 7:37 – „a hozzám hasonló próféta” – mondá Mózes!